

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 - 7649814
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

12 Ekim 2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mehmet ÖZHASEKİ
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

DİYARBAKIR MİLLETVEKİLİ
SAYIN SERHAT EREN'İN
TBMM 7/2315 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR

SORULAR

6 Şubat 2023 tarihinde 9 saat arayla meydana gelen Kahramanmaraş merkezli 7.8 ve 7.5 büyüklüklerindeki iki deprem sonucunda Türkiye'de resmi rakamlara göre en az 50 bin 783 kişi hayatını kaybetmiş, 122 binden fazla kişi yaralanmıştır. Depremlerin ardından 38 binden fazla artçı sarsıntı gerçekleşmiş, hükümet deprem bölgesi için doğal afet ve salgın gibi acil durumlar için uluslararası kuruluş ve ülkelerden yardım çağrılarını kapsayan en yüksek acil durum olan 4. seviye alarm durumuna geçildiğini ilan etmiştir. Ayrıca depremden etkilenen 10 il'de 3 ay süreyle olağanüstü hâl ilan edilmiş daha sonra il sayısı 17' ye yükseltilmiştir.

"Afet Bölgesi" ilan edilen iller arasında Adıyaman ve Hatay da bulunmaktadır. Ulaştırma ve Altyapı Bakanı, Kahramanmaraş merkezli depremlerden sonra Adıyaman'da yıkılan bina sayısının 1485, ağır hasarlı bina sayısının 4085, yıkımı acil olan bina sayısının 538 olduğunu açıklamıştır. Hatay'da ise en çok hasar gören Antakya, Kırıkhan ve Hassa ilçeleri olmuştur. Sadece Antakya'da 6 bin 369 yapı "yıkık" olarak kaydedilmiş, acil yıkılması gereken 3734 bina, ağır hasarlı olarak da 21.830 yapı saptanmıştır.

Kentte yaşamaya ağır koşullar altında devam etmeye çalışan yurttaşlar ve sivil toplum örgütlerinden İnsan Hakları Derneği'nin Adıyaman Şubesi ve Hatay Şubesi sosyal medya paylaşımlarında kentte başlayan yıkımların sulama yapılmadan gerçekleştirildiğini, yıkım olan mahallelerin toz bulutları arasında bırakıldığını, yıkımda ortaya çıkan demirlerin yerinde ayrıştırıldığını, başka yere götürülmediğini, asbest riskinin olduğunu ve yıkımlar sırasında yeterli güvenlik önlemlerinin alınmadığını belirtmektedirler. Yurttaşlar toz bulutlarından dolayı nefes almakta dahi güçlük çektiklerini ifade etmektedirler.

Bu bağlamda;

- 1- 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş merkezli depremler ve artçılar nedeniyle Adıyaman'da ve Hatay'da yıkılan bina sayısı kaçtır?
- 2- Depremler nedeniyle Adıyaman'da ve Hatay'da ağır hasarlı, orta hasarlı ve az hasarlı bina sayısı tam olarak kaçtır?
- 3- Depremden bu yana geçen 6 ayda, Adıyaman'da ve Hatay'da bulunan ağır hasarlı kaç bina yıkılmıştır?

- 4- Binaların yıkımı sonucunda asbest riskini en aza indirmek ve toz bulutunu azaltmak için ne tür yöntemlere başvurulmaktadır? Sulama yapılmadan yıkım yapılmasının gerekçesi nedir?
- 5- Binalar yıkılırken neden yıkımın olduğu sokak ve caddeler trafiğe kapatılmamaktadır? Olası yaşanabilecek kazaların sorumluluğu kimdedir?
- 6- Adıyaman'da ve Hatay'da ağır hasarlı binalardan çıkan malzemelerin geri dönüşümü noktasında Bakanlık olarak bir çalışmanız var mıdır? Varsa bu çalışmanın kapsam ve içeriğine dair bilgi verebilir misiniz?
- 7- Adıyaman'da ve Hatay'da ağır hasarlı binalar için yıkım ihalesi hangi usullere göre yapılmıştır? Yıkım ihalesine kaç şirket katılmıştır? Bu şirketlerin sözleşmelerinde yıkım şartları açıkça yazılı mıdır?
- 8- Ağır hasarlı binalar hangi teknikler kullanılarak yıkılmaktadır?

CEVAPLAR

Kahramanmaraş merkezli Pazarcık ve Elbistan ilçelerinde 06.02.2023 tarihinde meydana gelen ve "asrın felaketi" olarak değerlendirilen 7.7 ve 7.6 şiddetindeki depremler nedeniyle oluşan hasarların giderilmesi ve yaraların sarılmasına yönelik ilgili mevzuat kapsamında Bakanlığımız, ilgili Valilikler, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı ve Toplu Konut İdaresi (TOKİ) Başkanlığınca uygulamalar yürütülmektedir.

Hatay İli'nde 13.681 adet bina yıkık, 9.037 adet bina acil yıktırılacak, 56.246 adet bina ağır hasarlı, 13.032 adet bina orta hasarlı, 117.053 adet bina az hasarlı, 140.363 adet bina hasarsız; Adıyaman İli'nde 6.092 adet bina yıkık, 2.335 adet bina acil yıktırılacak, 20.777 adet bina ağır hasarlı, 4.713 adet bina orta hasarlı, 40.527 adet bina az hasarlı, 40.541 adet bina hasarsız olarak tespiti yapılmıştır.

18/03/2004 tarihli ve 25406 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği'nin 44'üncü maddesinde "Başta deprem olmak üzere doğal afetler sonucunda oluşan yıkıntı atıklarının yönetiminden, mahallin en büyük mülki amirinin başkanlığında oluşturulacak kriz merkezi sorumludur. Merkez, olası bir doğal afet durumunda oluşabilecek atık miktarı, bunların kaldırılması ve taşınması için gerekli araç-gereç ve ekipman ile bu atıkların depolanacağı uygun alanları bu yönetmelikte belirtilen esaslara göre önceden tespit eder ve gereken hazırlıkları yapar. Doğal afetler sonucunda oluşan yıkıntı atıklarının taşınması ve depolanması faaliyetleri kriz merkezi tarafından yapılan planlamalar doğrultusunda, ilgili belediyenin sorumluluğunda belediye veya belediyenin yetkilerini devrettiği kişi ve kuruluşlar tarafından yürütülür." hükmü yer almakta olup buna göre; il genelinde bu çalışmalar valilik başkanlığında yürütülmektedir.

İçişleri Bakanlığı (Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı) 'nın 28.02.2023 tarihli yazısında, yıkık, acil yıktırılacak ve ağır hasarlı yapıların yıkım ve enkazlarının kaldırma iş ve işlemlerinin kamu kurum ve kuruluşlarına ait iş makineleri vasıtasıyla yürütülmesinin esas olduğu ancak ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına destek olunması ve kapasite artımı için özel sektöre ait iş makinalarının kiralanması yoluna da gidilebileceği belirtilmekle birlikte kamu kurum ve kuruluşlarına ait iş makinelerinin yetersiz kalması durumunda ise belirtilen işler; Valiliklerce (YİKOB/İl Özel İdaresi) ihale edilmek suretiyle de yürütülmektedir.

Enkaz kaldırma ve yıkım işlemlerinde çalışanların sağlığının korunmasına yönelik tedbirler Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından belirlenmiş olup, ilgili kurumlara bildirilmiştir. Asbest içeren atıkların tespiti durumunda, atıkların yönetiminin Atık Yönetimi Yönetmeliği ve ilgili mevzuat çerçevesinde gerçekleştirilmesi ve çevre lisanslı tesislerde bertaraf edilmesi sağlanacaktır. Çevresel risk oluşturmayacak şekilde yıkıntı atıklarının valilikçe belirlenen geçici döküm alanlarına taşınması işlemleri yürütülmektedir. Geçici döküm alanlarında tozmayı engellemek üzere toz bastırma sistemleri, su püskürtme işlemleri il genelinde valilik koordinasyonunda yürütülmektedir

Ahşap, metal, hacimli atıklar (mobilya, yatak vb.), plastik, beyaz eşya, bilgisayar gibi elektrikli elektronik eşya, tekstil, vb. geri kazanılabilir atıklar yıkıntı atıkları içerisinde ayrılarak çevre lisanslı tesislerde geri kazanımı sağlanmaktadır. Beton, tuğla, alçı vb. içerikli atıkların mobil veya sabit kırıcılar ile parçalama, boyut küçültme işlemleri tamamlanarak mümkün mertebe kaldırım, yürüyüş yolları gibi alanların yapımında veya dolgu malzemesi olmak üzere kullanılması sağlanacaktır.